

Gemeenteraadsleden van de
Gemeente Alphen aan den Rijn

Stadhuisplein 1
Postbus 13
2400 AA Alphen aan den Rijn
Telefoon: 14 0172
E-mail: gemeente@alphenaandenrijn.nl
Website: www.alphenaandenrijn.nl

Zaaknummer
341427

Datum
3 november 2020

Contactpersoon
T. Sjollema/F. de Préz

Team Maatschappelijke Ontwikkeling

Onderwerp
Toegankelijkheid openbare bibliotheken

Geachte Raadsleden,

In de afgelopen weken is er ophef en onbegrip ontstaan over de toegankelijkheid van het nieuwe bibliotheekpand in het centrum van Alphen aan den Rijn én over de toegankelijkheid van het Oude Raadhuis in Boskoop. In deze brief zullen wij ingaan op de dienstverlening van de medewerkers van de bibliotheek en op de wet- en regelgeving die wij hebben gevolgd met in het kort de daarbij gemaakte keuzes. Als laatste zullen wij daarna de beantwoording van de artikel 40 vragen met u delen die door de PvdA zijn ingediend over ditzelfde onderwerp (bijlage I).

Voorafgaand aan de hierboven beschreven beantwoording laten wij u weten dat wij vanzelfsprekend graag met de betrokken inwoners en met de minister van gehandicaptenzaken in gesprek gaan. Die mogelijkheden worden op dit moment onderzocht. Wij hebben de inclusieve samenleving hoog in het vaandel staan en realiseren ons dat het maken van keuzes en het afwegen van verschillende belangen soms op gespannen voet met elkaar staan. In dit geval is de wet- en regelgeving gevolgd en voldoet de nieuwbouw in het centrum van Alphen aan den Rijn aan het vigerende bouwbesluit. De lift is toegankelijk voor een rolstoel en kleine scootmobiel.

Dienstverlening van Bibliotheek Rijn en Venen

Medewerkers van de bibliotheek zijn volledig gericht op het verlenen van service aan de klanten en bezoekers van alle vestigingen. Binnen de kaders van deze brief kan er binnen de service-tijden altijd om hulp of assistentie worden gevraagd. Specifiek voor de grotere scootmobiel gebruikers is het personeel geïnstrueerd over de dienstverlening om de gebruikers de overstap naar de leenrolstoelen te laten maken (op dit moment wel aangepast aan de coronamaatregelen en verplichtingen). Het personeel kan, indien gewenst, ook meegaan naar de eerste verdieping om de klant daar verder te helpen.

Als het niet mogelijk is om de eerste verdieping te bereiken, heeft de bibliotheek ook nog andere service en dienstverlening ingericht. Dit zijn:

1. Voorafgaand aan het bezoek kan de klant boeken reserveren zodat de boeken bij aankomst in het pand op de benedenverdieping aanwezig zijn. Er kan dan gebruik worden gemaakt van de leestafel en de koffievoorzieningen.
2. In onze gemeente wordt de bibliotheek aan huis aangeboden. Dit betekent dat een vrijwilliger met de klant in gesprek gaat over welke (soort) boeken de klant zou willen lezen. De vrijwilliger haalt deze boeken bij de bibliotheek op en brengt de boeken naar de klant. De vrijwilliger brengt deze boeken na het lezen ook weer terug bij de bibliotheek.
3. De bibliotheek onderzoekt nog of het mogelijk is om ook een kleine scootmobiel en/of rollator binnen het leenassortiment aan te bieden. Met name hoe een en ander verzekeringstechnisch kan worden geborgd is op dit moment nog een aandachtspunt.

De bouw in Alphen aan den Rijn en verbouw in Boskoop

Vanaf de start van de bouwprojecten is de opdracht richting de architect geweest dat het pand moet (gaan) voldoen aan de regels voor 'geboden toegang' conform het bouwbesluit. Dit betekent dat (trap) liften toegankelijk dienen te zijn voor rolstoelen. De verschillende liften in de bibliotheekpanden voldoen aan die wet- en regelgeving en de normen die bij een dergelijk voorziening horen.

Voor een scootmobiel ligt dit anders. De gedachte van de wetgever is dat een scootmobiel vergelijkbaar is met een fiets of een brommer/scooter; een vervoersmiddel om van A naar B te komen. Deze worden voornamelijk buiten gebruikt en vaak ook door mensen die bij aankomst voldoende mobiel zijn om hun weg binnen te vervolgen. In veel gebouwen wordt overgestapt in bijvoorbeeld leenrolstoelen. Een reguliere scootmobiel is vanwege de grootte en snelheid echt minder geschikt om binnen, zeker in een openbaar pand, mee te manoeuvreren.

Net als in bijvoorbeeld de grotere tuincentra zijn in beide panden dus leenrolstoelen beschikbaar. De medewerkers van de bibliotheek helpen tijdens de service uren de mensen over te stappen en hun weg te vervolgen. (op dit moment wel binnen de coronamaatregelen en wetgeving, ook om de klanten te beschermen).

Regelgeving integrale toegankelijkheid:

- Op basis van de ITstandaard- eisen (ITs) met betrekking tot integrale toegankelijkheid wordt een scootmobiel niet gezien als hulpmiddel, maar als een vervoersmiddel. Op basis van de ITs is het dan ook niet verplicht om een gebouw te dimensioneren op scootmobiel-maten. Zie ook ITs artikel 2 E7-03: <https://www.pbtconsult.nl/2-e7-03-scootmobiel/237/1404/> Randvoorwaarde is wel dat er leenrolstoelen ter beschikking worden gesteld.
- De huidige plateaulift (Alphen aan den Rijn) voldoet met 1.400mm diepte aan de bouwbesluiteisen, welke gedefinieerd zijn voor rolstoelgebruik.
- De MIVA-toiletten in de bibliotheek zijn conform de geldende eisen gedimensioneerd en niet gedimensioneerd voor scootmobiel gebruik.

Zaaknummer
341427

Datum
3 november 2020

Blad
3 van 6

Tot slot

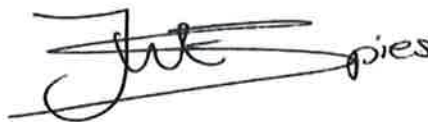
Het college en de ambtelijke organisatie betreuren de gang van zaken én het feit dat de adviesraad Samenleving niet betrokken is geweest. Toegezegd wordt dat de adviesraad in het vervolg standaard betrokken wordt bij het ontwerpproces van een openbaar gebouw of bij ingrijpende verbouwingsplannen van de openbare gebouwen. Bij het ontwerpproces van het te verbouwen Castellum is de adviesraad wel betrokken geweest. Zij hebben een presentatie gehad van het voorlopig ontwerp en hebben hun kennis en wensen met de projectgroep van Castellum gedeeld.

Voor de goede orde delen wij met u ook de beantwoording van de conform artikel 40 Reglement van Orde Gemeenteraad gestelde vragen van de PvdA betreffende dit onderwerp. Zie bijlage I bij deze brief.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Alphen aan den Rijn,
de secretaris, de burgemeester,

drs. ing. P.D. Wekx MBA

mr. drs. J.W.E. Spies

Bijlage I

Beantwoording vragen conform artikel 40 Reglement van Orde Gemeenteraad Met als onderwerp de toegankelijkheidsbeginsel bij bouw openbare bibliotheek

1. Kort na de opening van de nieuwe openbare bibliotheek van Alphen aan den Rijn bleek dat de bibliotheek niet zo openbaar blijkt te zijn als we van een gemeente zouden mogen verwachten. De lift die de bezoeker brengt naar de bovenverdieping blijkt niet afgestemd op het gebruik door burgers die afhankelijk zijn van een zelfstandig aangedreven rolstoel, of scootmobiel. "Een goede ingerichte openbare ruimte is toegankelijk voor elke gebruiker zodat hij of zij zich zelfstandig kan voortbewegen zonder hulp van derden", aldus de richtlijn toegankelijkheid van het CROW. Toch blijkt hieraan voorbij te zijn gegaan. In hoeverre zijn de richtlijnen van het CROW betrokken bij het ontwerp en de bouw van de bibliotheek.

De CROW-richtlijnen zijn specifiek voor de infrastructuur van de openbare ruimten en Verkeer en Vervoer. Voor gebouwen als de bibliotheek geldt het bouwbesluit en daar voldoet de nieuwe bibliotheek aan. De lift in de bibliotheek is toegankelijk voor een rolstoel en een kleine scootmobiel.

2. De gemeente Alphen aan den Rijn kent verschillende adviesgroepen/raden, waaronder de Adviesraad Samenleving. De doelstelling van de Adviesraad Samenleving is de gemeente op het gebied van zorg, participatie, zelfredzaamheid, armoede, werk en jeugdhulp te adviseren. Voorloper van deze adviesraad zijn onder meer de Cliëntenadviesraad en de Inwonersadviesraad. Navraag geeft aan dan noch de Adviesraad Samenleving, noch haar voorgangers, ondanks herhaaldelijk aanbod, niet zijn geconsulteerd of inzage hebben gehad in de bouwplannen. Hoe kan het zijn dat de Adviesraad Samenleving en haar voorgangers bij de bouw van de bibliotheek zijn gepasseerd?

De projectgroep die betrokken is geweest bij het ontwerp van de bibliotheek heeft geen (herhaaldelijk) aanbod of signaal gehad om de adviesraad Samenleving bij het ontwerp te betrekken. Om dit in de toekomst te voorkomen gaan wij binnenkort in gesprek met de Adviesraad Samenleving. Op de agenda staat daarnaast wat er binnen de mogelijkheden van het pand nog wel te realiseren is. Voorop staat dat de gemeente zich houdt aan de afspraken zoals afgesproken in de Inclusie Agenda.

3. Zoals aangegeven hebben met name de Cliëntenadviesraad en de Inwonersadviesraad een aantal keren aangegeven dat de gemeente er verstandig aan doet de adviesraden mee te laten kijken (zoals een paar jaar geleden over de inrichting van het Thorbeckeplein (markt)) en toch is dat in de praktijk niet gebeurd. Hoe denk de gemeente in de ontwikkeling van toekomstige openbare objecten toch te kunnen voldoen aan de richtlijnen van het CROW en het toegankelijkheidsbeginsel?

Zaaknummer
341427

Datum
3 november 2020

Blad
5 van 6

De vraag om Adviesraden te betrekken bij het ontwerpproces heeft de projectgroep die betrokken is geweest bij het ontwerp helaas niet bereikt. De CROW-richtlijnen hebben geen wettelijke status. CROW geeft alleen adviezen voor de infrastructuur van de openbare ruimten en het verkeer en vervoer en niet voor gebouwen. De wettelijke status voor de toegankelijkheid van een gebouw is omschreven in het bouwbesluit en daar voldoet de bibliotheek aan. Toegezegd wordt dat de adviesraad in het vervolg standaard betrokken wordt bij het ontwerpproces van een openbaar gebouw (zie ook beantwoording van vraag 5).

4. De openbare bibliotheek is ondertussen geopend. Geconstateerd is dat de huidige lift niet voldoet aan het toegankelijkheidsbeginsel. Voor een specifieke groep gebruikers van de bibliotheek blijkt hierdoor dat zij geen toegang hebben tot de gehele collectie van de bibliotheek. Hiervoor de volgende vragen:
- Voor de korte termijn, hoe denkt de gemeente (in samenwerking met de Bibliotheek Rijn en Venen) op korte termijn te kunnen garanderen dat alle bewoners, dus ook bewoners met een beperking, toegang gaan krijgen tot de gehele collectie van de bibliotheek?
Voor de korte- en lange termijn is de toegankelijkheid geregeld door de aanwezigheid van rolstoelen die gebruikt kunnen worden door mindervaliden. Daarnaast zullen wij op korte termijn in gesprek gaan met betrokkenen.
 - Hoe denkt de gemeente, eventueel ook weer in samenwerking met Bibliotheek Rijn en Venen te zorgen voor een blijvende oplossing?
 - ✓ *Voorafgaand aan het bezoek kan de klant boeken reserveren zodat de boeken bij aankomst in het pand op de benedenverdieping aanwezig zijn. Er kan dan gebruik worden gemaakt van de leestafel en de koffievoorzieningen.*
 - ✓ *In onze gemeente wordt de bibliotheek aan huis aangeboden. Dit betekent dat een vrijwilliger met de klant in gesprek gaat over welke (soort) boeken de klant zou willen lezen. De vrijwilliger haalt deze boeken bij de bibliotheek op en brengt de boeken naar de klant. De vrijwilliger brengt deze boeken na het lezen ook weer terug bij de bibliotheek.*
 - ✓ *De bibliotheek onderzoekt nog of het mogelijk is om ook een kleine scootmobiel en/of rollator binnen het leenassortiment aan te bieden. Met name hoe een en ander verzekeringstechnisch kan worden geborgd is op dit moment nog een zorg.*
 - Hoe zorgt de gemeente in toekomstige bouw- en verbouwplannen van openbare gebouwen dat deze toegankelijk worden en blijven voor alle bewoners?
 - ✓ *Om openbare gebouwen voor alle bewoners toegankelijk te maken zal dit voor een volgend project in het Programma van Eisen (PvE) expliciet opgenomen moeten worden, inclusief het consulteren van de adviesraad. Hierbij is het mogelijk om boven op het bouwbesluit een verwijzing naar de ITS-richtlijnen (Integrale Toegankelijkheid Symbool) te verwijzen. Hierin staat zowel een standaard rolstoel lift omschreven als een lift voor een grotere rolstoel en scootmobiel. Aandachtspunt is dat*

de verdere toegankelijkheid voor een grote scootmobiel hierin niet staat omschreven, dit zal een expliciete, lokale keuze zijn die gevolgen heeft voor de budgettering van het pand.

- ✓ *Op basis van de ITS- eisen wordt een scootmobiel niet gezien als hulpmiddel, maar als een vervoersmiddel. Op basis van de ITstandaard is het dan ook niet verplicht om een gebouw te dimensioneren op scootmobielmaten. Zie ook ITS artikel 2 E7-03: <https://www.pbtconsult.nl/2-e7-03-scootmobiel/237/1404/>*
- ✓ *De toiletten, circulatiegebieden e.d. zijn in de ITS-richtlijnen gebaseerd op een standaard rolstoel. In het PvE zal hier specifiek aandacht voor moeten zijn en ook de budgettering zal hierop aangepast moeten worden.*

5. Hoe ziet de gemeente de rol van bijvoorbeeld de Adviesraad Samenleving en hoe kan deze adviesraad bij toekomstige bouw- en verbouwplannen van openbare gebouwen (zoals nu Castellum) tijdig worden betrokken, zodat een blamage als bij de oplevering van de inrichting van het Thorbeckeplein en nu weer de openbare bibliotheek kan worden voorkomen.

Toegezegd wordt dat de adviesraad in het vervolg standaard betrokken wordt bij het ontwerpproces van een openbaar gebouw. Bij het ontwerpproces van het te verbouwen Castellum is de adviesraad betrokken, zij hebben een presentatie gehad van het voorlopig ontwerp en hebben hun kennis en wensen met de projectgroep van Castellum gedeeld.

0 - 0 - 0 - 0 -